

Starptautiskā konference
NACIONĀLO KVALIFIKĀCIJU IETVARSTRUKTŪRU ATVĒRŠANA
STARPTAUTISKAJĀM KVALIFIKĀCIJĀM

2014. gada 14. novembrī
Viesnīcā „Avalon Hotel”, 13. janvāra ielā 19, Rīgā

B. darba grupas diskusijas rezultāti

Darba grupu vadīja:

Sarmīte Valaine, Valsts izglītības satura centra Izglītības satura departamenta direktore –
Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vadītāja

Starptautisko kvalifikāciju lietošanas piemērus prezentēja:

- **Līga Peiseniece**, *Banku Augstskolas studiju prorektore*
Banku augstskolas pieredze Skotijas kvalifikācijas piešķiršanā
- **Nellija Janaus**, *Starptautiskās CIDESCO Rīgas Kosmētikas skolas direktore*
Starptautiskā CIDESCO kvalifikācija

Dalībnieku komentāri un viedokļi

- Centralizētie profesionālās kvalifikācijas eksāmeni:
  - 1) būtu jāvērtē atsevišķi teorētiskā un praktiskā daļa, lai absolventiem nodrošinātu labas praktiskās prasmes;
  - 2) CIDESCO pasniedzēji nezina, kādi ir teorētiskā testa jautājumi, kas katru gadu mainās, tāpēc mācības vairāk tiek orientētas uz reālu zināšanu un prasmju apguvi, nevis gala eksāmeniem;
  - 3) eksāmenos nepieciešami vienoti vērtēšanas kritēriji, lai nodrošinātu piešķirto kvalifikāciju starptautisko salīdzināmību.
- Mācīšanās rezultāti parāda, kādam LKI līmenim būtu jāpielīdzina kvalifikācija; kvalifikāciju izkārtojums ietvarstruktūrā nevar būt atkarīgs no izglītības iestādes, kura piešķir kvalifikāciju.
- Izglītībā būtu jāorientējas uz mācīšanās rezultātiem, taču pašlaik izglītībā strādājošiem trūkst zināšanu par mācīšanās rezultātiem un kvalifikāciju ietvarstruktūru. Bieži vien šādas nezināšanas dēļ tiek nejauši sajaukti PKL līmeņi, kas norādīti profesiju standartā, ar EKI/LKI līmeņiem, tāpēc arī profesiju standartos būtu jānorāda EKI/LKI līmeņi.
- Situācija pa nozarēm saistībā ar kvalifikāciju prasībām un to piešķiršanu ir atšķirīga; atsevišķās nozarēs šī sistēma ir sakārtota: noteiktas prasības kvalifikāciju apguvei un piešķiršanai, eksāmenus vērtē starptautiska komisija. Līdz ar to nav zināms, cik ilgā laikā varēs nozarēs piešķirtās kvalifikācijas pielīdzināt starptautisko kvalifikāciju prasībām.
- Lai nodrošinātu savstarpēju kvalifikāciju salīdzināmību, visās valstīs kvalifikācijām nozarē būtu jānosaka vienādi EKI līmeņi.
- Latvijā piešķirtās starptautiskās kvalifikācijas būtu vērtīgi pielīdzināt LKI, bet šajā procesā ir jāskatās, kā tas notiek citās valstīs. Svarīgi, lai mācīšanās rezultāti ir saskaņoti pa

nozārēm, kā arī darbojas kvalifikāciju prasību noteikšanas un piešķiršanas kvalitātes novērtēšanas sistēma.

- Pašlaik nav zināms, kā kvalifikāciju pielīdzināšana starptautiskām prasībām noritēs reglamentētās profesijās, kas notiks vispirms – kvalifikāciju prasību reglamentēšana vai to pielīdzināšana starptautiskajām kvalifikācijām. Būtu jāveido nozares ekspertu komisija, kas izlemtu, kā un kuram līmenim pielīdzināt nacionālās kvalifikācijas LKI. Savukārt Izglītības un zinātnes ministrijai IZM būtu jārisina jautājumi saistībā ar kvalifikāciju pielīdzināšanu un atzīšanu starptautiskā mērogā.
- Lai pielīdzinātu nozarēs esošās kvalifikācijas starptautiskām prasībām:
  - 1) Jāveic revīzija profesiju standartos – jānosaka prasības nozarēs esošajām kvalifikācijām, nozaru griezumā kvalifikācijas varētu pielīdzināt LKI. Būtu jāatdala pieaugušo kvalifikācijas no sākotnējās izglītības kvalifikācijām, jānosaka tām atšķirīgi līmeņi, jo atsevišķu profesionālo darbību veikšana ir saistīta ar ievērojamu atbildību, tāpēc tās nevar veikt jaunieši pēc sākotnējās profesionālās izglītības programmām;
  - 2) Būtu jāizvērtē, vai iedzīvotāju mācības finansē, pateicoties pašfinansējumam vai valsts finansējumam. Valstī ilgu laiku nav veiktas darba tirgus prognozes, kādi speciālisti ir vajadzīgi, līdz ar to gadiem izglītības iestādēs gatavo bezdarbniekus.
- Profesionālās vidējās izglītības līmenī darba tirgus prognozes nosaka Nozaru ekspertu padomes, izstrādājot prasības izglītības piedāvājumam.
- Izvērtējot, vai pielīdzināt nacionālās kvalifikācijas starptautiskām prasībām, būtu jāņem vērā darba tirgus prasības, vai un kuras kvalifikācijas nozarē vajag pielīdzināt.
- Nozares ietvaros būtu jāizvērtē, kādam LKI līmenim atbilst attiecīgā kvalifikācija.
- Izglītības iestādēm jābūt brīvai izvēlei, vai piedāvāt starptautisko kvalifikāciju vai tikai nacionālo; starptautisko kvalifikāciju piešķiršana kalpotu kā izglītības iestādes reputācijas zīmols.
- Visas kvalifikācijas nevar automātiski pielīdzināt attiecīgiem LKI līmeņiem, jo ir atšķirības nozarēs. Nozares ietvaros jāizpēta prasības kvalifikācijām, jāizvērtē, kuras kvalifikācijas ir jāpielīdzina starptautiskām prasībām, kuras – nacionālām, un tad kvalifikācijām jānosaka atbilstošs LKI un EKI līmenis.

Secinājumi

Diskusijā dalībnieki vienojās, ka starptautiskās kvalifikācijas būtu jāiekļauj LKI, taču vispirms nozaru ietvaros jāizpēta, kādas ir prasības kvalifikācijām un kuras kvalifikācijas ir jāpielīdzina starptautiskām prasībām, kā arī kuram LKI līmenim kvalifikācijas atbilst.

Starptautisko kvalifikāciju priekšrocības:

- Starptautiskās kvalifikācijas nodrošina iestāžu, kuras tās piedāvā, konkurētspēju.
- Starptautiskās kvalifikācijas veicina mācībspēku profesionālo pilnveidi.

Izaicinājumi:

- Valstī nav sakārtota pāreja no profesionālās vidējās uz augstāko izglītību; profesionālās izglītības absolventiem būtu jānodrošina nozaru studiju programmās atvieglojumi.
- Nozarēs nav strukturizētas profesiju kartes, tāpēc nav zināmas prasības kvalifikācijām un kādiem LKI līmeņiem tās atbilst.

Ierosinājumi pilnveidei:

- IZM jāpiešķir priekšrocības augstskolām (finansējuma ziņā), kuras piedāvā starptautiskās kvalifikācijas – tas varētu būt viens no kritērijiem izglītības iestādes kvalitātes novērtēšanas un valsts budžeta finansēto vietu sadalē.
- Jāveic nozaru izpēte, kuras profesijas nozarē ir jāpielīdzina starptautiskajām prasībām.
- Jāsakārto nozaru profesiju kartes, lai nozarē piešķirtās kvalifikācijas varētu pielīdzināt LKI un EKI līmeņiem.
- Jāsakārto profesiju standartu sistēma – jāpārskata profesiju standartu saturs, piemēram, pārklājās tajos aprakstītie pienākumi un uzdevumi
- Jāveicina izglītības darbinieku un sabiedrības izpratne par mācīšanās rezultātu principiem.